

Ankestyrelsen

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler.

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Ankestyrelsen

20. august 2018

J.nr. 18-45230

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

København d. 14. august 2018

Til
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Fremsendt som e-post til ftm@kum.dk med følgende angivelse i emnefeltet:
"Høringssvar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler".

Høringssvar vedrørende lov om ændring af folkehøjskoler

I høringsbrev af 6. juli 2018 anmoder Kulturministeriet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående. Foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier takker for muligheden til at give vores synspunkter til kende.

Foreningen har ingen særlige bemærkninger til lovforslaget.

På foreningens vegne,
Karsten Suhr, formand
ks@privateskoler.dk

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K

Kulturministeriet
ftm@kum.dk

København,
17-08-2018

Høringsvar fra Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) vedr. udkast til lovforslag om folkehøjskoler.

Tak for muligheden for at sende bemærkninger til udkast til lovforslag om folkehøjskoler.

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) kan fuldt ud støtte høringssvaret og forslagene fra Folkehøjskolernes Forening i Danmark (FFD) i deres helhed og vil fremhæve følgende.

Vi er stærkt bekymrede for de konsekvenser, de foreslåede ændringer for specialpædagogisk støtte mv. vil have på den pågældende gruppe af udsatte unge. Vi deler FFDs bekymring for, at de unge, som har behov, ikke vil modtage den nødvendige hjælp, hvis tilskuddet smøres tyndt ud i form af et supplerende grundtilskud til alle skoler. Vi finder det vigtigt at disse midler målrettes indsatsen, som det foreslås af FFD. Derudover finder vi det uheldigt at man ønsker at fjerne muligheden for at søge om tilskud til hjælpemidler for elever med svære handicap.

Vi støtter intensionen om at en voksende gruppe seniorer skal have glæde af et højskoleophold, men deler FFDs opfattelse af, at forslaget ikke umiddelbart indfrier det formål i tilstrækkelig grad.

I lyset af FFDs beregninger er vi bekymret for, at der samlet set vil blive sparet meget på området og vil opfordre til at beregningerne af de økonomiske konsekvenser lægges frem i forbindelsen med fremsættelsen.

Med venlig hilsen

Trine Bendix Knudsen
Sekretariatsleder

Kulturministeriet
ftm@kum.dk

20.08.18

Høringsvar fra Dansk Friskoleforening vedr. udkast til lovforslag om folkehøjskoler.

Tak for muligheden for at sende bemærkninger til udkast til lovforslag om folkehøjskoler.

Dansk Friskoleforening (DFF) kan fuldt ud støtte høringssvaret og forslagene fra Folkehøjskolernes Forening i Danmark (FFD) i deres helhed og vil fremhæve følgende.

Vi er stærkt bekymrede for de konsekvenser, de foreslåede ændringer for specialpædagogisk støtte mv. vil have på den pågældende gruppe af udsatte unge. Vi deler FFDs bekymring for, at de unge, som har behov, ikke vil modtage den nødvendige hjælp, hvis tilskuddet smøres tyndt ud i form af et supplerende grundtilskud til alle skoler. Vi finder det vigtigt at disse midler målrettes indsatsen, som det foreslås af FFD. Derudover finder vi det uheldigt at man ønsker at fjerne muligheden for at søge om tilskud til hjælpemidler for elever med svære handicap.

Vi støtter intensionen om at en voksende gruppe seniorer skal have glæde af et højskoleophold, men deler FFDs opfattelse af, at forslaget ikke umiddelbart indfrier det formål i tilstrækkelig grad.

I lyset af FFDs beregninger er vi bekymret for, at der samlet set vil blive sparet meget på området og vil opfordre til at beregningerne af de økonomiske konsekvenser lægges frem i forbindelse med fremsættelsen.

Venlig hilsen

Peter Bendix
Formand

Søren Stein Brinck
Sekretariatsleder

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Att. Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza / ftm@kum.dk

Høringssvar over udkast til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

---

Dansk Handicap Forbund afgiver hermed høringssvar om udkast til lov om ændring af lov om folkehøjskoler. Forbundet støtter op om og har bidraget med input til høringssvaret afgivet af Danske Handicaporganisationer.

Forbundet arbejder for *et liv med lige muligheder*. Dette betyder også, at vi skal kunne inkluderes i alle aktiviteter på lige fod med andre borgere – herunder også når det gælder uddannelsesområdet, fritids- og kulturliv. Dette understreges i øvrigt af FN's handicapkonvention. De danske handicappolitiske principper tilsiger i øvrigt, at ligebehandling skal ske gennem kompensation og ikke mindst sektoransvarlighed.

Mennesker med handicap skal ligesom alle andre kunne søge ny inspiration, livsindsigt, almen dannelse og opnå kompetence gennem højskoleophold i både kortere og længere tidsperioder.

For at dette kan lade sig gøre, er der behov for et tilskudssystem, som imødekommer de højskoler, som tager et særligt ansvar for at inkludere mennesker med handicap. Uden et tilstrækkeligt tilskud bliver det svært for højskolerne at løfte deres sektoransvar. Vi finder det bekymrende, at der lægges op til at erstatte den individuelle vurdering med et generelt fastsat tilskud til alle højskoler. Pengene vil på denne måde blive brugt på andre formål, mens de højskoler, som har mange elever med handicap, vil stå tilbage med utilstrækkelige midler.

Vi opfordrer på det kraftigste til, at man går i dialog med handicaporganisationerne om at justere på lovudkastet, så det også i fremtiden bliver muligt at bevare de særlige højskoletilbud, som har specialiseret sig i at inkludere mennesker med handicap.

Dansk Handicap Forbund henviser i øvrigt til fælles høringssvar fra Danske Handicaporganisationer, som i detaljer kommenterer på de enkelte ændringer.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen
landsformand

Kulturministeriet

ftm@kum.dk

Høje-Taastrup d. 20. august 2018

Hørings svar – forslag til lov om ændring af folkehøjskoler

Danske Handicaporganisationer (DH) har følgende bemærkninger til forslag til lov om ændring af folkehøjskoler:

Den første del af lovforslaget giver mulighed for åbning af nye seniorhøjskoler. Det er positivt, at der fra ministeriets side er et ønske om at give flere seniorer mulighed for at tage på højskole. Det vil også komme seniorer med handicap til gavn. Det er udmærket og DH har ingen yderligere bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Den anden del af lovforslaget indeholder ændringer af reglerne vedr. støtte til mennesker med handicap. Det fremgår af bemærkningerne, at disse ændringer er udtryk for et ønske om forenkling og ikke en besparelse.

De foreslåede ændringer i den specialpædagogisk støtte og specialundervisning, vækker imidlertid stor bekymring i handicaporganisationerne, da de vil medføre forringede muligheder for at mennesker med handicap – såvel unge som ældre – kan tage på højskole.

Der er ingen tvivl om, at mange mennesker får fantastiske oplevelser under et højskoleophold, i mødet med andre mennesker i ligeværdige fællesskaber. Det gælder for alle mennesker; unge, voksne og seniorer. Men eller uden handicap.

Ændringerne i § 27.1

Lovforslaget lægger op til, at den nuværende mulighed for individuel ansøgt specialpædagogisk støtte efter lovens § 27 stk. 1 afskaffes og erstattes af et generelt tilskud på 60.000 kr. til samtlige højskoler, uanset om de har elever med behov for specialpædagogisk støtte.

Et generelt tilskud, som ikke er begrundet i et konkret behov og som ikke er øremærket inklusion af elever med handicap, vil med stor sandsynlighed blive anvendt som et generelt driftstilskud af højskoler, på bekostning af den mindre gruppe højskoler, der tager et særligt ansvar ift. at inkludere mennesker med handicap. Denne omfordeling mener DH er helt urimelig.

DH mener, at en ophævelse af § 27.1 i praksis vil fratage elever med lettere psykiske eller fysiske udfordringer muligheden for at komme på højskole.

VIFO's nyligt gennemførte analyse af specialundervisning og elever med handicap på højskolerne viste, at højskolerne generelt er tilfredse med mulighederne for SPS¹. Analysen pegede ikke i retning af et generelt ønske fra højskolernes side om en omlægning af midlerne til at kunne inkludere elever med handicap på højskoleophold. DH er derfor meget forundret over dette forslag til ændring.

Ændringer til § 27.2

Lovforslaget lægger op til at reducere timesatsen for specialundervisning med ca. 20 pct. (fra 912 kr. til 730 kr.). Ministeriet begrundede den lavere takst med, at der ikke er behov for forberedelsestid til specialundervisningslæreren. Det mener DH dog er misforstået.

En lavere takst til specialundervisning af elever med svære handicap vil medføre en forringet kvalitet i undervisningen:

1) Undervisning uden forberedelse forringer kvaliteten.

Al undervisning kræver forberedelse, og specialundervisning er ingen undtagelse, snarere tværtimod, idet der er en lang række individuelle hensyn at tage til svært handicappede elever. Hvis der ikke er forberedelsestid, er det ikke undervisning. Ekstra hænder i en undervisningstime er en stor hjælp, men det er ikke specialundervisning, idet undervisning kræver forberedelse.

Højskoler, der i dag inkluderer elever med handicap, gør det meget forskelligt. Ministeriet påpeger, at mange bruger et to-lærersystem. Det giver god mening i højskolesammenhænge, hvor elever med svære handicap deltager i en undervisning af bred almen karakter. Når der er to lærere i en undervisningstime, vil den ene lærer typisk forberede indholdet og forløbet af undervisningen, mens specialundervisningslæreren forbereder det særlige materiale, det særlige forløb og de særlige hensyn, der skal tages til eleven eller eleverne med et svært handicap. Det klares ikke blot ved at have et ekstra sæt hænder i undervisningen. Eksempelvis:

- Specialundervisningslæreren i madlavning laver billedopskrifter til elever, der ikke kan læse. Læreren forbereder et anderledes forløb af timen til eleven, hvis handicap indebærer koncentrationsbesvær eller et stort konfliktniveau.
- Specialundervisningslæreren i idræt laver et særligt træningsprogram til eleven med rollator, der fx skal have et særligt fysisk træningsforløb i noget af timen for at kunne deltage i den fælles hockeykamp i resten af timen.

Konsekvenserne ved at fjerne forberedelsestiden vil således være et betydeligt ringere undervisningstilbud til eleverne.

2) Timelærere frem for fuldtidsansatte lærere forringer kvaliteten - især i det særlige kostskolemiljø, der kendetegner højskolerne

En anden konsekvens af en lavere takst er, at skoler, der i dag ansætter fuldtidsansatte højskolelærere til at varetage opgaven, i højere grad vil være nødsaget til at ansætte timelærere for at økonomien kan hænge sammen. Timelærere har ikke samme tilknytning til skolen, og de deltager ikke i samme grad i kostskolelivet som de fuldtidsansatte. Det

---

¹https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Nyheder/2018/Undersoegelse_af_tilskud_til_specialundervisning_og_elever_med_svaere_handicap_p%C3%A5_hoejskolerne.PDF

vækker bekymring, da det alt andet lige vil forringe højskoleopholdet for eleverne. For eleverne er der tale om undervisning og læring hele døgnet, når man går på højskole og skal tilegne sig generelle samfundsmæssige og sociale kompetencer.

Bortfald af støtte til hjælpemidler

I lovforslaget lægges op til at den nuværende mulighed for at søge om støtte til hjælpemidler afskaffes. Det begrundes i, at denne mulighed kun benyttes i meget få tilfælde. Det vil efter DH's opfattelse være fuldstændig urimeligt, hvis der ikke er lovgivningsmæssig hjemmel til, at eleverne kan få støtte til nødvendige hjælpemidler, særligt tilrettelagte undervisningsmidler etc.

Lovforslaget vil betyde, at der vil være elever, der under ingen omstændigheder, som følge omfanget af deres handicap, vil kunne komme på højskole, hvis eleven ikke er i stand til at få de hjælpemidler, der er nødvendige for at deltage i undervisningen og det sociale liv på højskolen.

Forslaget om at fjerne muligheden for støtte til hjælpemidler strider mod sektoransvarlighedsprincippet – dvs. princippet om, at den ansvarlige sektor/institution også er ansvarlig for, at der kan ydes de nødvendige hjælpemidler og andre hjælpeforanstaltninger. Sektoransvarlighedsprincippet er en af hjørnestenene i dansk handicappolitik. Derfor mener DH, at det er afgørende, at højskolerne fortsat kan søge støtte til hjælpemidler.

Under henvisning til bl.a. handicapkonventionens artikler 3, 4, 5, 9, 19, 30 og ikke mindst 24, skal det understreges, at højskoleelever med handicap har ret til individuel rimelig tilpasning og tilgængelighed for at kunne deltage på lige fod i undervisningen og opnå det højest mulige udbytte af undervisningen. Det betyder, at den enkelte elev med handicap bl.a. skal have adgang til individuelle hjælpemidler og anden form for specialpædagogisk støtte.

Et af formålene med et højskoleophold er at gøre den enkelte elev bedre i stand til at være og leve inkluderet i samfundet, være i stand til at træffe beslutninger på egne vegne og leve op til sit personlige ansvar som borger. Rettighederne i handicapkonventionen omfatter alle personer med et handicap, uanset omfanget af dette og behov for individuel støtte. Konventionen pålægger staterne at sikre, at personer med et handicap har mulighed for at få sine rettigheder og dermed behov imødekommet.

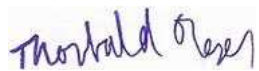
Det foreliggende lovforslag vil særligt ramme de højskoler, der har taget et særligt ansvar for at inkludere mennesker med handicap. Det drejer sig om særligt 5-6 højskoler, der gennem mange år har udviklet højskoletilbud, der gør det muligt, at mennesker med og uden handicap kan deltage på højskole på lige fod. I DH er vi derfor meget bekymrede over udsigten til, at lovforslaget vil forringe rammerne for disse højskoler og dermed mulighederne for at elever med handicap kan gå på højskole.

Fra ministeriets side lægges op til en forenkling af et administrativt tungt område. Det lyder fornuftigt. DH vil gerne være med til at udvikle en mere hensigtsmæssig

tilskudsstruktur, der samtidigt kan sikre nogle fornuftige rammer for at højskolerne fortsat kan inkludere mennesker med handicap.

Venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Thorkild Olesen". The signature is written in a cursive style.

Thorkild Olesen

16. august 2018

Kulturministeriet
fm@kum.dk

Høringssvar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

Kulturministeriet har i skrivelse af 6. juli 2018 anmodet om eventuelle kommentarer til ovenstående lovforslag.

Med lovforslaget gives der mulighed for, at antallet af seniorhøjskoler forøges fra 2 til 5. Hermed vil op til 5 højskoler, der fokuserer på kurser af kortere varighed, kunne få statstilskud.

Danske Seniorer er meget positivt indstillet over for forslaget. Der kommer i de kommende år et stigende antal seniorer og dermed et stigende antal aktive seniorer. Mange af dem vil gerne på højskole og lære nye ting, træffe nye mennesker og i det hele taget holde sig i gang og være selvhjulpne. De fleste seniorer har imidlertid ikke kræfter eller overskud til længerevarende kurser, hvorfor seniorhøjskoler med korte kurser er en ideel løsning for dem og for samfundet.

Efter lovforslaget bemyndiges kulturministeren til at træffe beslutning om udbud af tilladelser til at drive seniorhøjskoler med tilskud. Danske Seniorer går ud fra, at ministeren vil udnytte denne mulighed hurtigt, såfremt loven vedtages, da der utvivlsomt er et behov for et øget antal seniorhøjskoler. 5 er formentlig et rimeligt antal på nuværende tidspunkt; men det er muligt, at der senere bliver behov for yderligere højskoler for seniorer.

Med venlig hilsen

Per K. Larsen
Landsformand

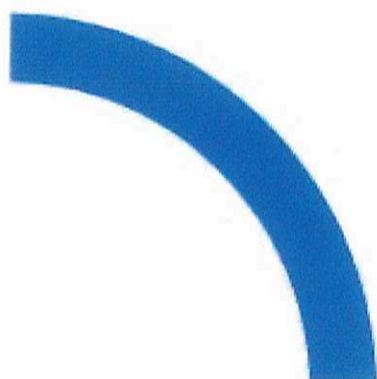
DANSKE SENIORER

Griffenfeldsgade 58
2200 København N
Tlf.: 3537 2422
Fax: 3535 2880
CVR: 10 78 87 14

Arbejdernes Landsbank
Kontonr.: 5301 0273256

info@danske-seniorer.dk
www.danske-seniorer.dk

Kontoret i Sdr. Omme:
Stadion Allé 11
7260 Sdr. Omme
Tlf.: 7534 1217
anj@danske-seniorer.dk

19. august 2018

Høringsvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

Tak for muligheden for at afgive et høringssvar. Fremfor svar er her spørgsmål og bemærkninger til den del af udkastet, der vedrører specialundervisning.

Indledningsvis:

Hvis vi skal spare, har vi ikke noget valg, og så accepterer vi forringelser.

Hvis udkastet ikke er en spareøvelse, og det skriver Kulturministeret, det ikke er, vil jeg her påpege de utilsigtede forringelser og sandsynlige følger af de foreslåede ændringer.

Vi risikerer at færre unge med særlige behov eller lettere handicap kommer på højskole, hvis vi afskaffer øremærkning af midler i §27.1

Vedr. de påtænkte ændringer ift. §27.1: Det bekymrer mig, at skoler, der i dag har påtaget sig opgaven, vil miste midler og dermed ikke i samme grad vil kunne løfte opgaven med at støtte de unge. Det er højst usandsynligt, at landets øvrige højskoler uden yderligere incitament vil kunne overtage det arbejde, der ligger i at støtte unge med lettere handicap. Hvis ordningen falder bort, og de unge ikke længere kan finde en højskole, som kan give den nødvendige støtte, vil konsekvensen være, at færre unge kommer på højskole.

Det er næppe intentionen med lovændringen?

Undervisning uden forberedelsestid er ikke undervisning - §27.2

Vedr. de påtænkte ændringer ift. §27.2: Som ansvarlig for kvaliteten af undervisningen på en højskole kan jeg ikke sidde overhørig, at ministeriet foreslår, at vi laver specialundervisning uden forberedelse. Al undervisning kræver forberedelse. Undervisning af elever med svære handicap er særligt krævende forberedelsesmæssigt. En nedskæring med 20% ved at fjerne forberedelsestiden er ikke acceptabelt, når vi skal levere undervisning af god kvalitet.

Hvis vi indfører undervisning uden forberedelsestid, kommer vi i modstrid med ansættelsesbekendtgørelsen for lærernes ansættelse, der angiver, at lærernes arbejdsopgaver består af undervisning, forberedelse og samvær.

Overkompensation – eller en nødvendig forenkling af støtteordningen

En begrundelse for at nedsætte taksten er, at der ifølge VIFO-rapporten sker en overkompensation. Så vidt jeg kan se, står der i rapporten ikke noget om, at midlerne på nogen skoler misbruges eller bruges til andet end at sikre, at

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

mennesker med svære handicap kan gå på højskole. Vi dokumenterer behov for støtte for hver enkelt elev, og vi dokumenterer, at vi har højskolelæreransatte (med forberedelsestid) til at læse timerne. Hos os læses de fleste af timerne af fuldtidsansatte højskolelærere, og da flere af lærerne er på slutløn, overstiger deres løn den fastsatte takst. Disse lærere er uundværlige i specialundervisningssammenhæng, bl.a. fordi de sikrer at eleverne i tiden udenfor undervisningstimerne får udbytte af det pædagogisk tilrettelagte samvær og af fællesskabet ved kostskoleformen, der understøtter undervisningen. Udover fuldtidslærerne har vi nogle timer, der læses af timelærere – og det giver ganske rigtigt et provenu. De penge går dog direkte til, at elever med svære handicap kan gå på en almindelig højskole. Som jeg tidligere talte med Jesper Moesbøl om, har vi en række udgifter, der følger med, hvis vi skal kunne håndtere mennesker med svære handicap. Men som han sagde, får vi jo også en høj takst til de svært handicappede. Det drejer sig bl.a. om denne type udgifter:

- Øget vedligehold, større slid og skrammer pga. dårlig motorik, kørestole og rollatorer
- Større tidsforbrug (lønudgift) hos administrativt personale, samt det øvrige TAP-personale, pga. lavt kognitivt niveau og sproglige vanskeligheder. Tidskrævende kommunikation og behov for hjælp i mange situationer.
- Større tidsforbrug (lønudgift) i køkkenet, da mange med svære handicap også har udfordringer ift. mad og behov for specialkost.
- Materialer til undervisning – større spild, mere solidt materiel pga. dårlig motorik.
- osv. osv.

Uanset hvordan vi vender og drejer det, er der, udover specialundervisningen, ekstra udgifter forbundet med ALLE elever med svære handicap. Så når VIFO-rapporten skriver om overkompensation, handler det efter min bedste overbevisning om, at nogle skoler ikke udbetaler alle støttekronerne i højskolelærerlønninger, men får dækket andre handicaprelaterede udgifter. Hvis taksten bliver barberet ned, kan vi forvente, at der efterlyses nye støtteordninger til at dække de øvrige omkostninger – dvs. endnu mere komplekse ordninger, end nu.

Hvis nuværende udkast til lovændring handler om forenkling, mener jeg, at den nuværende løsning med den nuværende takst, udregnet efter en fastansat højskolelærerløn, en takst, der er bundet op på antal timers støttebehov på en navngiven elev med et dokumenteret handicap, og med højskolelæreransatte til at læse timerne, rent faktisk er en enkel løsning, der muliggør at svært handicappede kan få fuldt udbytte af et højskoleophold. Denne løsning sikrer at midlerne går til

Djurslands Folkehøjskole
www.djfh.dk

de svært handicappede, og den har vist sig at være tilfredsstillende for eleverne. Omkostningerne er fornuftige, idet de er afstemt efter elevernes behov og udgifterne har været stabile ifølge VIFO-rapporten. De tiltrængte justeringer og forenklinger er af administrativ karakter, og de handler, som jeg ser det, mere om en klar, tydelig, ensartet vejledning fra ministeriet. Den nuværende bekendtgørelse bør skrives om, for selvom vi kun er ca. 10 skoler, der benytter ordningen, har vi fået vidt forskellige mundtlige fortolkninger af bekendtgørelsen fra ministeriet. VIFO-rapporten lægger op til justeringer af ordningerne, og IKKE til omfattende omlægninger, der for nogen skoler vil betyde store besparelser og forringelser for de svært handicappede.

Hjælpemiddelordningen

At afskaffe støtte til hjælpemidler er helt klart en overtrædelse af handicapkonventionen. Ingen yderligere kommentarer til det punkt.

Jeg står naturligvis til rådighed for yderligere uddybninger, ligesom I naturligvis er meget velkomne til at besøge vores højskole på Djursland for at møde vores elever og se, hvordan praksis er. Jeg kommer også gerne til møde hos jer.

Jeg håber, at I vil tage mine betragtninger med i jeres overvejelser.

Med venlig hilsen

Heidi Vølcker
forstander
Tlf. 87 52 91 30
Email: heidi@djfh.dk

Djurslands Folkehøjskole
Drammelstrupvej 15, Tirstrup
8400 Ebeltoft
Tlf. 87 52 91 20
Email: post@djfh.dk
www.djfh.dk

EN DEL AF
HØJSKOLERNE

Drammelstrupvej 15 - Tirstrup - 8400 Ebeltoft - tlf. 87 52 91 20 - e-mail: post@djfh.dk - www.djfh.dk

Kulturministeriet
ftm@kum.dk

20. august 2018

Efterskoleforeningen takker for muligheden for at afgive høringsvar til Forslag om lov om ændring af lov om folkehøjskoler.

Vores høringsvar koncentrerer sig om den del af lovændringerne, der er knyttet til ændringerne i ordningen for specialpædagogisk støtte med henblik på en forenkling af regelsættet.

Den specialpædagogisk støtteordning på efterskolerne er tilsvarende for nylig blevet forenklet, og vi oplevende grundlæggende en tilfredshed på skolerne med disse forenklinger. Administrative forenklinger kan som udgangspunkt altid anbefales, men det er samtidig altafgørende for højskolerne, at de bevarer et tilskudssystem, der sikrer at man har økonomisk mulighed for at optage elever med særlige behov. Dette ikke mindst i en tid, hvor der sker en stigning i andelen af unge med eksempelvis psykiske diagnoser. Der er elementer i forslaget, der ikke peger i den retning.

Specifikt i forhold til hjælpemidler, finder vi det yderst uheldigt, at man vil fjerne muligheden for at søge om tilskud til hjælpemidler.

Kompenserende hjælpemidler kan være altafgørende for, at man har mulighed for at deltage i undervisningen på en højskole, og det kan reelt medføre udelukkelse af højskoleophold for handicappede. Det vil givetvis være i strid med Handicapkonventionens bestemmelser om lige adgang til uddannelse.

Hjælpemidler kan i nogle tilfælde koster mere end 100.000 kr. – det kan eksempelvis være hjælpemidler til syns – og hørehandicappede, hvorfor det er ikke sandsynligt, at en højskole vil investere i disse hjælpemidler, fordi de har en enkelt handicappet elev gående i få måneder.

Den nuværende sps-ordning for alle de statslige uddannelser er højskolerne i dag en del af, og det giver bl.a. mulighed for at medbringe hjælpemidler fra én uddannelsesinstitution til en anden. Det sikrer smidige overgange for den enkelte elev/studerende. Det vil være meget uheldigt, at der bliver et "hul" i den ordning, fordi en enkel skoleform ikke er med. Desuden holdes udgifterne i dag nede, da de fleste hjælpemidler indgår i en genbrugsordning.

Vi vil derfor på det kraftigste anbefale, at man bevarer muligheden for at søge om hjælpemidler på højskoler, ligesom man har gjort på efterskolerne.

På det mere tekniske plan vil vi foreslå, at man overvejer at finde et mere tidssvarende begreb end "svære handicap", da det er et begreb, der ikke anvendes andre steder i uddannelsessystemet, og kan virke stigmatiserende. Rent sprogligt kan man diskutere om begrebet overhovedet giver mening – hvis der findes svære handicap – findes der så også lette handicap? Således blev begrebet også fjernet fra Efterskoleloven i forbindelse med de ændringer, der blev gennemført på efterskoleområdet for få år siden.

Det kan også overvejes at ændre begrebet praktisk hjælp til personlig assistance. Det er i Efterskoleloven blevet ændret, så det er sammenfaldende med det begreb, der anvendes i Folkeskoleloven.

Venlig hilsen

Anette Ingemansen

Vicedirektør
Direkte 33 17 95 81
Mobil 30 57 99 19
ai@efterskoleforeningen.dk

Kulturministeriet
Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza

20. august 2018

Høringssvar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

Foreningen af Frie Fagskoler takker for muligheden for at afgive høringssvar til *forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler*.

Foreningen har følgende bemærkninger til den del af lovforslaget, som vedrører forenklingen af reglerne for specialpædagogisk støtte.

På linje med andre skoleformer indenfor den statslige SPS-ordning har folkehøjskolerne i dag mulighed for at søge om tilskud til hjælpemidler. Denne ordning bidrager til, at skolerne under ordningen kan være åbne overfor alle, hvilket er en tilskudsbetingelse for frie kostskoler. Med forslaget om at fratage folkehøjskolerne muligheden for at ansøge om støtte til hjælpemidler vil der opstå et hul i den fælles ordning, som bidrager til at skabe usikkerhed for den enkelte unge om mulighederne for et højskoleophold. Denne usikkerhed er en høj pris at betale for den administrative forenkling forslaget indebærer. På den baggrund bør det i stedet overvejes at samle sagsbehandlingen af hjælpemidler et centralt sted i statsforvaltningen.

Foreningen har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Sekretariatschef
Christian Legarth

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Danmark
ftm@kum.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325769
EMKI@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/01694-2

**HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM
ÆNDRING AF LOV OM FOLKEHØJSKOLER**

16. AUGUST 2018

Kulturministeriet har ved e-mail af 6. juli 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler.

Instituttet har ikke bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Emil Kiørboe
SPECIALKONSULENT

Høringsvar i forbindelse med forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler.

Ligeværd ønsker hermed at indgive høringssvar i forbindelse med udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler.

Ligeværds høringssvar retter sig især mod forslaget del, der omhandler ændringer i ordningen for specialpædagogisk støtte til elever på folkehøjskoler.

Ligeværd er af den opfattelse, at forslaget om at ophæve muligheden for at søge støtte til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov efter lovens § 27, stk. 1 vil betyde en væsentlig forringelse for en gruppe af unge med særlige behov. Det er Ligeværds opfattelse, at en omlægning af støtten til en generel forøgelse af alle skolernes grundtilskud, ikke i samme grad som tilskud efter §27 stk1 vil kunne sikre unge med særlige behov mulighed for højskoleophold.

Det er derfor Ligeværds konklusion, at lovforslagets forslag om at omlægge SPS støtten efter §27 stk1 vil udgøre en betydelig forringelse af mulighederne for unge med særlige behov.

I Ligeværds optik vejer det i særlig grad tungt, at netop unge med særlige behov som gruppe betragtet i højere grad oplever ensomhed og marginalisering, end andre unge. Dette taler i særlig grad for, at de særlige og målrettede støttemuligheder fastholdes, så også unge med særlige behov sikres adgang til højskolernes fællesskaber og dannelsesrum. Et generelt forhøjet grundtilskud vil efter Ligeværds opfattelse ikke gå til at sikre unge med særlige behov mulighed for højskoleophold.

At netop denne gruppe unge, der har et særligt behov for at træne, opleve og deltage i sociale fællesskaber, begrænses yderligere i adgangen til ungdomsfællesskaber på grund af et ønske om administrative lettelser, synes endog helt uacceptabelt.

Med venlig hilsen

Esben Kullberg

Sekretariatschef i Ligeværd.

Emilie Hellerup Danielsen

Fra: rr@rigsrevisionen.dk
Sendt: 15. august 2018 09:10
Til: Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza
Emne: Hørings svar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler
Signeret af: rr@rigsrevisionen.dk

Til Kulturministeriet

Kulturministeriet har den 6. juli 2018 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler i høring.

Rigsrevisionen har gennemgået lovforslaget med fokus på bestemmelser vedrørende statslige revisions- og/eller regnskabsforhold jf. Rigsrevisorlovens §§ 7 og 10 og kan konstatere, at det ikke omhandler sådanne forhold.

Rigsrevisionen har derfor ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Sara Drevfors
Fuldmægtig

RIGSREVISIONEN

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir. +45 33 92 85 91

sard@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Fra: Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza

Sendt: 6. juli 2018 14:04

Til: ac@ac.dk; Ankestyrelsen ; bkf@bkchefer.dk; Børne- og Socialministeriet ; dlf@dlf.org; ks@privateskoler.dk; jeb@da.dk; info@danskerhverv.dk; dfs@dfs.dk; df@friskoler.dk; di@di.dk; dp@dp.dk; dh@handicap.dk; regioner@regioner.dk; info@danske-seniorer.dk; duf@duf.dk; dt@datatilsynet.dk; dch@dch.dk; dssv@dssv.dk; info@efterskoleforeningen.dk; Niels Glahn ; hej@friefagskoler.dk; dj@sctib.dk; sophusn@mail.dk; fsl@fsl.dk; info@humanrights.dk; kl@kl.dk; lo@lo.dk; lc@skaf-net.dk; stgr@ucl.dk; info@privateskoler.dk; Rigsrevisionen ; Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering ; sum@sum.dk; UVM - UVMIPPOST ; aeldresagen@aeldresagen.dk

Cc: Steen Kyed ; Per Nylykke ; Ole Wille ; Aleksandra Kolasa ; Kirstine Bygballe Mikkelsen

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler - høringsfrist den 20. august 2018

Til de på høringslisten anførte

Kulturministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler i høring. Der henvises til vedlagt høringsbrev.

Hørings svar skal være Kulturministeriet i hænde **senest mandag den 20. august 2018** og bedes sendt elektronisk til undertegnede via ftm@kum.dk med angivelse af "Hørings svar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler".

Eventuelle spørgsmål til lovforslaget kan ligeledes rettes til undertegnede på tlf.: +45 4139 3891 eller via e-mail: ftm@kum.dk.

Materialet kan endvidere findes på <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/62047>.

Venlig hilsen

Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza

Fuldmægtig | Kulturministeriet | Idræt og højskoler

Tlf.: 4139 3891 | ftm@kum.dk | www.kum.dk

Kulturministeriet
Att.: Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza
Ftm@kum.dk

Taastrup, den 17. august 2018

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

Spastikerforeningen er blevet opmærksom på, at ministeriet har sendt nævnte udkast til lovændring i høring.

Spastikerforeningen skal i den forbindelse gøre følgende bemærkninger:

Det er helt afgørende, at mennesker med handicap også har mulighed for at deltage i højskoleophold. For en stor del af Spastikerforeningens medlemmer har deres højskoleophold været deres livs største oplevelse. Derfor er vi utrolig glade for, at højskoleloven åbner mulighed for, at der kan ydes hjælp til både specialpædagogisk støtte og støtte til hjælpemidler.

Af samme grund bekymrer det os rigtig meget, at der nu lægges op til ændringer, som kan få den konsekvens, at færre unge med handicap vil få mulighed for at komme på højskole.

Lovforslaget lægger således op til, at den nuværende mulighed for individuel ansøgt specialpædagogisk støtte efter lovens § 27. stk. 1 afskaffes og erstattes af et generelt tilskud på 60.000 kroner til samtlige højskoler, uanset om de har elever med behov for specialpædagogisk støtte. Et generelt tilskud, som ikke er begrundet i et konkret behov, og hvor det ikke kontrolleres, at midlerne går til specialpædagogisk støtte, vil med stor sandsynlighed blive anvendt af de fleste skoler som et generelt driftstilskud, uden at komme unge med handicap til gode. At fordele cirka fire mio. kroner ud på skoler, som ikke har nogen som helst forpligtelse til at anvende midlerne på elever med handicap, vil reelt betyde, at de midler fratages de relativt få højskoler, som gør en ekstraordinær indsats for unge med handicap. Det betragter vi som helt uacceptabelt.

Lovforslaget betyder ligeledes, at den nuværende mulighed for at søge om støtte til hjælpemidler afskaffes. Det vil, efter vores opfattelse, være ganske urimeligt, hvis der ikke er lovgivningsmæssig hjemmel til, at eleverne kan få støtte til nødvendige hjælpemidler, særligt tilrettelagte undervisningsmidler etc. Det vil forringe muligheden for, at unge med handicap kan deltage i højskoleophold.

Dernæst vil det være i modstrid med et af dansk handicappolitiks grundprincipper: sektoransvarlighedsprincippet – dvs. princippet om, at den ansvarlige sektor/institution også er ansvarlig for, at der kan ydes de nødvendige hjælpemidler og andre hjælpeforanstaltninger, som udspringer af, at man deltager i en aktivitet i den pågældende sektor/institution.

Derfor er det helt afgørende, at hjemlen til at kunne søge støtte til hjælpemidler bevares.

Endelig lægges der med ændringsforslaget op til, at timebetalingen for specialpædagogisk støtte efter højskolelovens § 27, stk. 2 reduceres med 1/5 fra godt 900 kroner til godt 700 kroner. Reduktionen begrundes med, at der ikke er behov for forberedelse i forbindelse med specialpædagogisk støtte. Det argument har vi svært ved at se begrundelsen for. Specialpædagogisk bistand er typisk en specialiseret ydelse, som kræver en helt individuel tilrettelæggelse. Og det kræver selvsagt ganske betydelig forberedelse.

Af bemærkningerne til lovændringen antydes det, at støtte efter § 27, stk. 2 også er blevet givet som compensation for en række merudgifter, som følger af den særlige forpligtelse, et mindre antal højskoler påtager sig i forhold til nogle helt særlige målgrupper. For de få skoler, som i særlig grad påtager sig en opgave for unge med cerebral parese (spastisk lammelse) og andre svære fysiske og kognitive funktionsnedsættelser, er der f.eks. tale om omfattende merudgifter til tilgængelighed i ordets bredeste forstand.

Spastikerforeningen har en særlig tilknytning til Egmont Højskolen, som er en af de højskoler, som over en lang årrække har udviklet et helt unikt og særligt miljø for både unge med svære handicap og unge, som ikke er handicappede. Forudsætningen for det miljø, Egmont Højskolen har skabt, er nogle helt særlige fysiske og praktiske rammer. Uden et kæmpestort areal, uden liftbusser, uden et kæmpe arsenal af diverse hjælpemidler, loftlifte, automatiske døre, elevatorer etc. så var der ikke et inkluderende miljø, som kan rumme mennesker med selv de sværeste fysiske handicap.

Spastikerforeningen skal ikke gøre sig klog på, om den nuværende støttestruktur efter § 27, stk. 2 er den optimale. Men det er helt afgørende for en fortsættelse af tilbud som Egmont Højskolen og andre højskoletilbud, som løfter en særlig opgave på handicapområdet, at der er mulighed for at få støtte til de helt åbenlyse merudgifter, der følger af, at man påtager en særlig forpligtelse overfor en svær målgruppe.

Det er muligt, at den udfordring kalder på, at der åbnes mulighed for, at der kan søges direkte på omkostninger til tilgængelighed og vedligeholdelse af tilgængelighed – uanset om den tilgængelighed, målgruppen forudsætter, er af fysisk eller kognitiv karakter.

Spastikerforeningen deltager gerne i yderligere drøftelser om dette.

Med venlig hilsen

Mogens Wiederholt
Direktør

Emilie Hellerup Danielsen

Fra: Samfundsanalyse <samfundsanalyse@aeldresagen.dk>
Sendt: 9. august 2018 10:52
Til: Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza
Emne: Høringssvar - Ældre Sagen - forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

Til Kulturministeriet

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til ovenstående høring.

Venlig hilsen

Pia Westring
Afdelingssekretær/PA
Samfundsanalyse
Direkte: 33 96 86 29
Mobil: +45 21 19 59 53
pw@aeldresagen.dk

Ældre Sagen Snorresgade 17-19 · 2300 København S · Tlf. 33 96 86 86   Læs vores persondatapolitik

---

Fra: Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza [<mailto:ftm@kum.dk>]

Sendt: 6. juli 2018 14:04

Til: ac@ac.dk; Ankestyrelsen; bkf@bkchefer.dk; Børne- og Socialministeriet; dlf@dlf.org; ks@privateskoler.dk; jeb@da.dk; info@danskerhverv.dk; dfs@dfs.dk; df@friskoler.dk; di@di.dk; dp@dp.dk; dh@handicap.dk; regioner@regioner.dk; info@danske-seniorer.dk; duf@duf.dk; dt@datatilsynet.dk; dch@dch.dk; dssv@dssv.dk; info@efterskoleforeningen.dk; Niels Glahn; hej@friefagsskoler.dk; dj@sctib.dk; sophusn@mail.dk; fsl@fsl.dk; info@humanrights.dk; kl@kl.dk; lo@lo.dk; lc@skaf-net.dk; stgr@ucl.dk; info@privateskoler.dk; info@rigsrevisionen.dk; Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering; sum@sum.dk; UVM - UVMIPPOST; ÆldreSagen

Cc: Steen Kyed; Per Nylykke; Ole Wille; Aleksandra Kolasa; Kirstine Bygballe Mikkelsen

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler - høringsfrist den 20. august 2018
Til de på høringslisten anførte

Kulturministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler i høring. Der henvises til vedlagt høringsbrev.

Høringssvar skal være Kulturministeriet i hænde **senest mandag den 20. august 2018** og bedes sendt elektronisk til undertegnede via ftm@kum.dk med angivelse af "Høringssvar – forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler". Eventuelle spørgsmål til lovforslaget kan ligeledes rettes til undertegnede på tlf.: +45 4139 3891 eller via e-mail: ftm@kum.dk.

Materialet kan endvidere findes på <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/62047>.

Venlig hilsen

Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza

Fuldmægtig | Kulturministeriet | Idræt og højskoler

Tlf.: 4139 3891 | ftm@kum.dk | www.kum.dk

